

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3*

นิตยา จินด้วง**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 และ (2) เปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม ขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 152 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ ค่า F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราชเขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส ตามลำดับและ ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม การเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และ ขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ผู้บริหาร หลักธรรมาภิบาล

* ส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

** นักศึกษาปริญญาโท

Implementation of Good Governance by School Administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 3^{*}

Nittaya Jeenduang^{**}

Abstract

This research aimed to study and compare the implementation of good governance by school administrators under the Office of Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 3 according to their educational backgrounds, work and training experiences, and school sizes. One hundred and fifty-two school administrators who were supervised by the office in 2013 participated in the study. A questionnaire was used as research instrument. Statistical analysis of percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and one-way analysis of variance (One-Way ANOVA) was used. Results showed that in overall, the implementation of good governance by the school administrators under Nakhon Si Thammarat Primary Educational Service Area 3 was at a high level. When considering each aspect of good governance separately, moral aspect was ranked highest followed by cost-effectiveness, rule of law, accountability and transparency, respectively. Principles of administration cooperation in classifying the level of basic education administration was rated lowest. In addition, the implementation of good governance by school administrators classified by their educational backgrounds, work and training experiences, and school sizes in general was not significantly different in all aspects.

Key words: Administrators; Good Governance.

* Part of Thesis for the Master Degree of Education in Educational Administration Nakhon Si Thammarat Rajabhat University.

** Graduate Student.

บทนำ

จากพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานไว้ความว่า “...ในบ้านเมืองของเราทุกวันนี้ มีเสียงกล่าวกันว่า ความคิดจิตใจของคนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่เสื่อม ความประพฤติที่เป็นความทุจริตหลายหลากมีที่ทาจะกลายเป็นสิ่งที่คนทั่วไปยอมรับและสมยอมให้กระทำได้เป็นธรรมดาสถานการณ์เช่นนี้ ย่อมทำให้ชีวิตจิตใจของแต่ละคนมีดมัวลงไป เป็นปัญหาใหญ่ที่เปรียบเสมือนกระแสคลื่นไหลท่วมทั่วไปหมด จำเป็นต้องแก้ไขด้วยการฝ่าคลื่นดังกล่าว และพระบรมราโชวาทที่ทรงปรารภไว้อันแสดงว่า ทรงวิตกและห่วงใยภาวะที่สังคมวิกฤติ “เห็นผิดเป็นชอบ” ความตอนหนึ่งว่า “...ความเปลี่ยนแปลงตอนหนึ่งที่น่าวิตกก็คือทุกวันนี้ความคิดอ่านและความประพฤติหลาย ๆ อย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่วความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่สังคมยอมรับแล้วพากันประพฤติปฏิบัติโดยไม่รู้สึกละสังสละเหมือนจนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตของแต่ละคนมีดมนลงไป ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นหน้าที่ของชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง แต่ละท่านแต่ละฝ่ายต้องยึดหลักให้มั่นคงที่จะไม่ทำให้สิ่งใด ๆ ที่ชั่วที่เสื่อม ต้องกล้าและบากบั่นที่จะทำแต่สิ่งที่เป็นความดี เป็นความถูกต้องและเป็นธรรม เพื่อให้ผลความประพฤติดีปฏิบัติชอบบังเกิดเพิ่มพูนขึ้น และคำจูนส่วนรวมไว้ไม่ให้เสื่อมทรุดลง หากให้กลับฟื้นคืนดีขึ้นได้เป็นลำดับ...” สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (2547)

การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมไปถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันเป็นพลังการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศเพื่อบรรเทา ป้องกัน หรือ

แก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤตภัยอันตรายที่อาจจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข สอดคล้องกับความ เป็นไทย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกระแสโลกยุคปัจจุบัน (ประมวล รุจนเสรี, 2552)

ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลได้มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยงานภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น ทบวงมหาวิทยาลัยได้จัดตั้งคณะทำงานส่งเสริมการบริหารสถาบันอุดมศึกษาด้วยหลักธรรมาภิบาล ในขณะที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเองก็ได้เห็นความสำคัญของการสร้างให้เกิดระบบต่าง ๆ ได้แก่ การบริหาร การจัดการ และการกำกับดูแลกิจการที่ดีในบริษัทจดทะเบียนและองค์กรธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับตลาดทุนของประเทศ และได้จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อพัฒนาระบบการกำกับดูแลกิจการที่ดี ในส่วนของภาครัฐนั้น ในระยะหลายปีที่ผ่านมารัฐบาลได้พยายามปรับตัวให้เข้าสู่ระบบธรรมาภิบาลอย่างเห็นได้ชัด เช่น การก่อตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การปรับลดขนาดหน่วยราชการ การปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพ มีการบริการที่ประทับใจไม่แพ้องค์กรเอกชน การรวมหน่วยงานภาครัฐกับภาคเอกชน การพัฒนาและคัดเลือกบุคลากรในองค์กรให้มีคุณภาพและผลงาน เป็นต้น สำหรับหลักการเรื่องธรรมาภิบาลก็ได้มีการกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นคือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนของโครงการต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงงานในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับ

เขต 3 จำนวน 6 ด้าน คือ หลักนิติธรรม จำนวน 10 ข้อ หลักคุณธรรม จำนวน 10 ข้อ หลักความโปร่งใส จำนวน 10 ข้อ หลักการมีส่วนร่วม จำนวน 10 ข้อ หลักความรับผิดชอบ จำนวน 10 ข้อ และ หลักความคุ้มค่า จำนวน 10 ข้อ รวมทั้งหมด จำนวน 60 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามแนวคิดของลิเคอร์ท (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2554) โดยมีเกณฑ์พิจารณาให้คะแนน 5 ระดับ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งและส่งกลับแบบสอบถามทางไปรษณีย์ภายใน 15 วัน และรวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความเรียบร้อย สมบูรณ์ของข้อมูล แล้วดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

วิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (1) ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์โดยใช้ความถี่และค่าร้อยละแล้วนำเสนอในรูปตารางพร้อมกับคำบรรยายประกอบ (2) การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 ใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับตัวแปรที่มี 2 ค่า คือ วุฒิการศึกษาใช้ทดสอบค่าที และทดสอบสมมุติฐานที่มีมากกว่า 2 ค่า คือ ประสิทธิภาพในการทำงาน ประสิทธิภาพในการอบรม และขนาดของสถานศึกษาโดยทดสอบค่า F-test วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และ (3) เกณฑ์การวิเคราะห์ได้กำหนดการแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของลิเคอร์ท (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2554) โดยใช้เกณฑ์พิจารณาให้คะแนน 5 ระดับ

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการวิจัยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารโดยใช้

หลักธรรมาภิบาลเรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบ และหลักความโปร่งใส ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม การวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจุบันมีลักษณะของนักบริหาร การศึกษามีอาชีพ ที่มีความรู้ ความสามารถ ที่จะนำพาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จในการบริหาร การศึกษาตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ได้ถูกกำหนดจากการพัฒนาโดยการอบรมดังกล่าว ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในระบบการบริหารสถานศึกษา ตลอดจนได้รับทักษะที่ผู้บริหารมีหลักคุณธรรมสำหรับผู้บริหาร เพิ่มพูนมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก (2550) พบว่า ทักษะของ บุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคมต่อการบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลัก ความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก โดย บุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาคมมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า ให้นำหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม และความโปร่งใสมาใช้ในการบริหารงานอย่าง แท้จริง และให้มีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ ประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร สอดคล้อง กับงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า (2551) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เลยเขต 1 ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษาอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลัก

ความโปร่งใส สอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชัญญภาควิมิ (2551) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชรเขต 1 ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของเตือนใจ ฤทธิจักร (2550) พบว่าบุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม มีทัศนคติต่อหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ระดับปานกลางทุกด้าน ประเด็นที่บุคลากรมีทัศนคติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์รณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดหลักความรับผิดชอบ กำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการ ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้บริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์รณรงค์ให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและการทำงานอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับการศึกษาของปนัดดา จิตคง (2556) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครราชสีมาของครูมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านหลักความคุ้มค่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านอยู่ในระดับดี 2 ด้าน คือด้านหลักความคุ้มค่า และด้านหลักคุณธรรม ระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ ด้านหลักนิติธรรม และด้านหลักการมีส่วนร่วมและยังสอดคล้องกับการศึกษาของจรรีรัตน์ สุดใจ (2557) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาส จังหวัดนครราชสีมา ครูมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 พบว่าการจำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และขนาดสถานศึกษาพบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน โดยผลการเปรียบเทียบภายหลังระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์ในการทำงาน ด้านหลักความโปร่งใสต่างกัน มีค่าเฉลี่ยของระดับธรรมาภิบาลที่ต่างกัน คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่ากลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี และ 5-10 ปี เพราะอะไร ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการอบรมเรื่องการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกัน และระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 3 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่าง หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ โดยภาพรวมพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการเมื่อ

เปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเตื่อนใจ ฤทธิจักร (2550) พบว่า บุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรมมีทัศนคติต่อธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ ระดับปานกลางทุกด้านประเด็นที่บุคลากรมีทัศนคติระดับมาก ได้แก่ สถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีทัศนคติให้บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดถือหลักความรับผิดชอบ กำหนดกฎระเบียบการปฏิบัติงานตามระเบียบของทางราชการตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน บุคลากรปฏิบัติหน้าที่โดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และผู้บริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์มีทัศนคติให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพและทำงานอย่างมีคุณภาพ บุคลากรสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ที่มีอายุระดับการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และตำแหน่งหน้าที่ ที่แตกต่างกัน มีทัศนคติต่อธรรมาภิบาล ในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์แตกต่างกัน และสอดคล้องกับนิภาพร รุ่งโรจน์สากล (2552) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจังหวัดสมุทรสาครมีระดับการปฏิบัติตามระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีอยู่ในระดับมากทุกกลุ่มและทุกด้าน และสอดคล้องกับการศึกษาของปนัดดา จิตคง (2556) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนคติของครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีความแตกต่างในด้านหลักนิติธรรมและด้านหลักความโปร่งใสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

แตกต่างกันในด้านหลักความคุ้มค่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่มีตำแหน่งวิทยฐานะต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านแตกต่างกันทุกด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และยังสอดคล้องกับการศึกษาของจตุรรัตน์ สุดใจ (2557) พบว่า การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ครูและผู้บริหารที่มีเพศต่างกันมีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันและครูที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุป

ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 มีการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักการคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความรับผิดชอบต่อสังคม และ หลักความโปร่งใส และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หลักการมีส่วนร่วม

ผลการเปรียบเทียบระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3

จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ในการอบรม เรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล และขนาดสถานศึกษา พบว่า ระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 3 จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการอบรม เกี่ยวกับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่าไม่แตกต่างกันในทุก ๆ ด้าน

ข้อเสนอแนะในการนำวิจัยไปใช้

การใช้หลักธรรมาภิบาลในด้านต่าง ๆ ได้แก่ (1) ด้านนิติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความเป็นกลาง รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมแก้ไขปัญหา (2) ด้านคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีหลักเกณฑ์ในการประเมินผลงานที่หลากหลายในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน (3) ด้านหลักความโปร่งใสผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารอย่างเป็นระบบ (4) ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดตารางการแบ่งงานให้ครูแต่ละคนอย่างชัดเจน (5) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารสถานศึกษาเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน และ (6) ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษาใช้งบประมาณอย่างเหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิภาพหรือประสิทธิผลของงานด้านต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติยศ เอี่ยมคงเอก. (2550). *การบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในทัศนยะบุคลากรโรงเรียนโพธิ์นิมิตวิทยาาคม จังหวัดนนทบุรี*. ภาคนิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์, สถาบันราชภัฏพระนคร.
- จूरूरूरून สูดใจ. (2557). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนยะของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช*. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 7(2), 61-69.
- เฉลิมชัย สมท่า. (2551). *การบริหารโดยการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น*.
- นิภาพร รุ่งโรจน์สากร. (2552). *พฤติกรรมทางคุณธรรมตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีของผู้บริหารสถานศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร*. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- เดือนใจ ฤทธิจักร. (2550). *ธรรมาภิบาลในการบริหารสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ตามทัศนยะของบุคลากร สถาบันนิติวิทยาศาสตร์ กระทรวงยุติธรรม*. *วิทยานิพนธ์หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*.

รับขวัญ ภาคภูมิ. (2551). *ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับสุขภาพองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.*

ปนัดดา จิตคง. (2556). *การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลตามทัศนะของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 6(2), 43-51.*

ประมวล รุจนเสรี. (2552). *การบริหารการจัดการที่ดี (Good Governance). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อสาสารักษ์ดินแดน.*

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2547). *รายงานการวิจัยเรื่องการสร้างระบบความรับผิดชอบในระบอบราชการ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.*

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.*